

Jornada:
FORMACIÓ TEÒRICA I CLÍNICA:
VIOLÈNCIA I TRAUMA PSÍQUIC D'ORIGEN SOCIAL

Data:
25 i 26 de maig de 2012

Lloc:
Sala d'Actes del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona
Passeig de la Bonanova, 47 - Barcelona

Destinataris:
Professionals de la Salut, Salut Mental, Benestar Social,
Justícia, Història, Cultura, Treball i Ensenyament.

Organitza:
Fundació Congrés Català de Salut Mental
Grup de treball TRAUMA I TRANSMISSIÓ

Col·labora:

PRESENTACIÓ

Quan la violència d'una catàstrofe social bascula sobre els límits acceptables per a un subjecte o un grup, es pot tenir la sensació que serà impossible sobreviure. A alguns els sembla que els manquen recursos de tota mena, fins i tot per a pensar.

La por, el temor, la inseguretat, tenint en compte la consciència de indefensió biològica i de desemparament social constitutiva de l'ésser humà, pot transformar-se en terror o pànic, i alterar el funcionament psíquic, desencadenant processos psicopatològics, davant la percepció d'una amenaça imminent.

És el que en bona part ha succeït al nostre país on, després de més de setanta anys, podem encara constatar aquesta por, de vegades invisible, en molts d'aquells ciutadans que varen patir les conseqüències de la guerra del 36, de la repressió, de la dictadura i de la seva negació en l'anomenada "transició". Aquestes conseqüències han estat transmeses conscient i inconscientment a segones, terceres i quartes generacions.

El procés més eficaç per encarar aquestes situacions, és allò que en Salut Mental anomenem simbolització. Però la simbolització d'una catàstrofe és difícil per moltes raons: perquè aquella és sovint imprevisible, brutal i es converteix en veritable xoc traumàtic. I sobretot, quan el subjecte no troba cap interlocutor amb qui parlar de les seves experiències tindrà moltes dificultats per a transmetre i per accedir a una certa restitució - reparació subjectiva.

A l'Estat Espanyol, les víctimes no van trobar interlocutors per a dir allò inenarrable de les seves vivències que hauria de formar part d'un relat col·lectiu.

Per això, a tots aquells/lles que privilegiem l'escolta a la nostra feina, us proposem trobar-nos per a compartir i fer un esforç d'elaboració sobre les violències, i les seves conseqüències, així com per impulsar un projecte dins la Salut Pública de cada comunitat que treballi de manera interdisciplinària amb Benestar Social, Justícia, Cultura, Treball i Educació.

En conseqüència, cal elaborar un programa integrat a la comunitat, sensibilitzar i donar formació als professionals per a la detecció i el tractament dels ciutadans que han estat o son sotmesos a diferents situacions considerades de violència social.

PROGRAMA

Divendres, 25 de maig de 2012

- 09.30 h **Sessió inaugural**
Josep Clusa, president de la Fundació Congrés Català de Salut Mental
Jordi Palou, director del Memorial Democràtic de la Generalitat de Catalunya
- 10.00 h **Conferència: "ESCOMESA A LA MEMÒRIA"**
Ricard Vinyes, catedràtic d'Història contemporània de la Universitat de Barcelona (UB)

Presenta: **Teresa Morandi**, coordinadora del Grup de treball Trauma i Transmissió
- 11.00 h Debat
- 11.30 h Pausa
- 12.00 h **"TRAUMA PSÍQUIC I TRANSMISSIÓ INTERGENERACIONAL"**
A propòsit del trauma, formes en que es processa, capacitat per donar representació mental, trencament de la trama simbòlica que dona suport al subjecte, i com això es transmet.

A càrrec de **Teresa Morandi**
- 13.00 h **"CONSEQÜENCIES EN LES GENERACIONS"**
A propòsit de... la por, el desemparament, el dol, la vergonya, la humiliació soferta, el silenci, els secrets, els exilis.

A càrrec de **Marc Walther**, membre del Grup de treball Trauma i Transmissió
- 13.45 h **Documental "Vencidos"** d'Aitor Fernández. (COL·LECTIU DATE CUENTA)
- 14.00 h Fi de la sessió matinal
- 16.00 h **"DONA: REPRESSIÓ I INVISIBILITAT"**
Tradicionalment marginades dels conflictes bèl·lics i dels processos de construcció de pau en el que els homes han estat els principals protagonistes, avui hi ha prou raons sobre la transcendència que té reconèixer els maltractaments a que varen estar sotmeses i com a agents importants de guerra i de pau.

A càrrec d'**Anna Miñarro**, coordinadora Grup de treball Trauma i Transmissió

17.00 h **Grups de Debat**

Coordinen: **Teresa Altimira, Fina Jonch, Emma Kestelboim, Anna Miñarro, Teresa Morandi, Joan Pijuan, Mery Schwartz i Marc Walther**

19.00 h Fi de la jornada

20.30 h Sopar

22.30 h Teatre (opcional)

Dissabte, 26 de maig de 2012

9.30 h **Conferència: "DESAPAREGUTS. FINS QUAN?"**
Margalida Capellà, Doctora en Dret Públic i professora de Dret Internacional Públic a la UIB

Presenta: **Anna Miñarro**

10.30 h Debat

11.00 h Pausa

11.30 h **"EL TREBALL AMB GRUPS DE PARAULA I REFLEXIÓ"**
Donar lloc a la paraula i crear grups de reflexió, per tal de trobar eines que ajudin a apaivagar tant sofriment, tot impulsant l'intercanvi d'experiències entre els ciutadans de diverses generacions.

A càrrec de **Joan Pijuan**, membre del Grup de treball Trauma i Transmissió

12.30 h **Grups de debat**

Coordinen: **Teresa Altimira, Fina Jonch, Emma Kestelboim, Anna Miñarro, Teresa Morandi, Joan Pijuan, Mery Schwartz i Marc Walther**

13.30 h **Presentació d'una proposta de projecte d'integració a la comunitat: Conclusions**

A càrrec d'**Anna Miñarro i Teresa Morandi**

14.30 h Fi de les jornades.

Ponents convidats:

Ricard Vinyes, Catedràtic del Departament d'Història Contemporània de la Universitat de Barcelona. Comissari d'exposicions i autor de nombrosos llibres i articles. Entre les seves publicacions destaquen: *El soldat de Pandora* (Proa, 1999); *Irrredentas. Las presas políticas y sus hijos en las cárceles franquistas* (Temas de hoy, 2002); *El daño y la memoria* (Plaza & Janés, 2004). Al 2002 va obtenir el Premi Nacional de Patrimoni per el Comissariat de l'exposició *Las cárceles de Franco*. Les seves línies principals d'investigació s'han adreçat a l'estudi de les cultures polítiques de les classes subalternes, i a l'anàlisi de les polítiques públiques de memòria a Europa i a Amèrica. Ha presidit la comissió redactora del Projecte del Memorial Democràtic i la comissió redactora de l'Institut de la Memòria del Govern Basc.

Les seves darreres publicacions han estat *El Estado y la Memoria. Gobiernos y ciudadanos frente a los traumas de la Historia* (RBA, 2009), i *Asalto a la Memoria. Impunidades y reconciliaciones, símbolos y éticas* (Edicions del Lince, 2001).

Margalida Capellà i Roig, Professora de Dret internacional públic i relacions internacionals a la Universitat de les Illes Balears (UIB). Llicenciada en Dret (1994) i Doctora en Dret públic per la UIB (2002). Postgrau en Dret de la Unió Europea. Premi extraordinari de doctorat 2004.

Estades d'investigació i docència al Centre d'Études de Droit International de l'Université de Nanterre (CEDIN, París X, 2002), al Lauterpacht Center Research for International Law (Cambridge, 2004), al Consell d'Europa, a l'Institut International des Droits de l'Homme (Estrasburg, 2003), a l'ONU (Ginebra, 1998), a L'Havanna i a Santiago de Cuba (2002).

Ha publicat articles sobre la situació jurídica de Guantánamo, els crims contra la humanitat en Dret espanyol i internacional, la tortura a l'Iraq i les desaparicions forçades en relació amb la guerra civil espanyola, entre altres, la monografia "La tipificació internacional dels crims contra la humanitat" (Tirant lo Blanch, 2004) i més recentment els llibres *La respuesta pacifista. Conversaciones con miembros israelíes y palestinos de los movimientos por la paz* (Ed. La Catarata, 2008) i *Represión política, verdad y justicia. La memoria histórica en perspectiva jurídica* (Ed. Documenta, 2009). Ha participat en llibres col·lectius sobre cooperació al desenvolupament i drets humans.

Ha estat coordinadora d'Amnistia Internacional Mallorca (1999-2001) i fundadora de les associacions Memòria de Mallorca i Taula per Palestina.

En aquests moments, és Subdirectora dels estudis del Grau en Seguretat i Ciències policials de la UIB i presidenta del Comitè d'empresa de la UIB.

INFORMACIONS GENERALS

Comitè Organitzador. Grup Trauma i Transmissió:

Teresa Altimira, psicòloga clínica i Psicoanalista
Fina Jonch, psicòloga clínica i Psicoanalista
Emma Kestelboim, psicòloga clínica i Psicoanalista
Anna Miñarro, psicòloga clínica i Psicoanalista
Teresa Morandi, psicòloga clínica i Psicoanalista
Joan Pijuan, psicòloga clínica i Psicoanalista
Mery Schwartz, psicòloga, metge i psicoanalista
Marc Walther, psiquiatra i Psicoterapeuta

Inscripcions:

Quota inscripció: 30€. Per formalitzar la inscripció, cal enviar a la secretaria de la Jornada les dades personals (nom, professió, lloc de treball, adreça electrònica i adreça postal), juntament amb el comprovant de pagament, que es pot fer per transferència al C/c núm. 2100-3109-60-2200137911 o xec bancari a nom de FCCSM, amb data límit 10 de maig de 2012. Places limitades.

Secretaria Tècnica:

Fundació Congrés Català de Salut Mental (FCCSM)

Enric Granados, 116, 2n 1a
08008 Barcelona
Tel.: 93 238 62 47 - Fax: 93 218 36 65
A/e: info@fccsm.net
Web: www.fccsm.net

Amb el suport de:

Ministerio de la Vicepresidència.
Memorial Democràtic de la Generalitat de Catalunya